

SISUKORD

1. KUULMISLANGUSE ESMASE DIAGNOOSIGA LASTE VANEMATE INFOVAJADUS – KVALITATIIVNE UURIMUS	2
2. ISESEISVA STATIONAARSE ÕENDUSABI OSAKONNAS VIIBINUD PATSIENTIDE LÄHEDASTE HINNANGUD TERVISHOIUTEENUSTE JÄRJEPIDEVUSELE – KVANTITATIIVNE UURIMUS.....	3
3. ÕDEDE HINNANGUD PATSIENDIOHUTUSE KULTUURILE: LÄBILÕIKELINE UURIMUS EESTI PIIRKONDLIKES HAIGLATES	4
4. TÄISKASVANUD PATSIENTIDE ÄGEDA VALU MITTEFARMAKOLOOGILINE KÄSITLUS: LÄBILÕIKELINE UURIMUS KIRURGIASAKONNA ÕDEDE HOIAKUTE JA PRAKTIKA NÄITEL	5
5. ÕDEDE KOGEMUS KÄSITLEDA PATSIENTIDEGA TÄIENDAVAT MEDITSIINI NING ÕDEDE SELLEKOHANE INFOVAJADUS – KVALITATIIVNE UURIMUS SA TARTU ÜLIKOOLI KLIINIKUMI HEMATOLOOGIA-ONKOLOOGIA KLIINIKUS	6
6. UURIMISTULEMUSTE PRAKTIKASSE RAKENDAMISE MÕJUTEGURID – KESKHAIGLATES TÖÖTAVATE ÕDEDE VAATEKOHT.....	7
7. INTENSIIVRAVIJÄRGSE ÕENDUSABI OSUTAMISE KOGEMUSED AKTIIVRAVIOSAKONDADE ÕDEDEL: KVALITATIIVNE UURIMUS ...	8
8. EAKATE VAJADUSED TERVISEDENDUSLIKE SEKKUMISTE JÄRELE TARTUMAA KOLME VALLA NÄITEL – KVALITATIIVNE UURIMUS	9
9. LÕUNA-EESTIS TÖÖTAVATE ÕDEDE HOIAKUD EUTANAASIA SUHTES JA NENDE HOIAKUTEGA SEOTUD TAUSTATEGURID – KVANTITATIIVNE UURIMUS.....	10
10. LASTEVANEMATE KOGEMUSED, OOTUSED JA VAJADUSED SEoses NENDE TOETAMISEGA LEINA AJAL LASTEINTENSIIVRAVI OSAKONNAS: KVALITATIIVNE UURIMISTÖÖ	11

Johanna Kraas

Taust ja uurimisprobleem. Kuulmislanguse esmase diagnoosiga laste vanemaid ja nende infovajadusi ei ole Eestis varasemalt uuritud. Senised suuremad teemakohased uuringud on läbi viidud riikides, mis on Eestist oma tervishoiusüsteemi ja kultuuri poolest erinevad. Seetõttu ei pruugi nendest uuringutest saadud teadmised olla Eestiga samastatavad.

Eesmärk. Kirjeldada kuulmislanguse esmase diagnoosiga laste vanemate infovajadusi.

Materjal ja meetodid. Uurimistöös osales kaheksa vanemat, kelle laps oli saanud kuulmislanguse esmase diagnoosi. Andmeid koguti ajavahemikus november 2019 kuni märts 2020. Andmete kogumiseks viidi uuritavatega läbi poolstruktureeritud intervjuud ning andmete analüüsimiseks kasutati temaatilist sisuanalüüsi.

Tulemused ja järeldused. Uurimistöös osalenud vanemad, kelle laps oli saanud kuulmislanguse esmase diagnoosi, vajasid lapse tervises seisundiga seoses infot kuulmislanguse olemuse, ulatuse ja põhjuse kohta. Nad soovisid teada, kuidas saab kuulmislangust kompenseerida, milliseid uuringuid on olemas, kas kuulmislangust saab ravida ja millised on ravivõimalused Eestis ja välismaal ning samuti infot kuulmisabivahendite kohta. Vanemad tahtsid teada, kas kuulmislangus süveneb ja kas kuulmine võib langeda ka teises kõrvas. Nad vajasid infot selle kohta, kuidas nende laps tulevikus koolis hakkama saab. Vanemad tundsid muret potentsiaalsete probleemide pärast koolis ja hirmu võimaliku koolikiusamise ees. Kardeti, et äkki laps ei saa minna tavakooli. Nad soovisid infot saada spetsialistidelt, raviarstilt, õdedelt, psühholoogilt, sama probleemiga inimestelt ja kogemusnõustajatelt. Info võiks vanemate sõnul nendeni jõuda otsese suhtluse teel näost näkku, grupikohtumiste põhjal ja emakeeles. Lisaks soovisid vanemad infot saada e-maili kaudu, telefoni teel, Patsiendiportaali digilugu.ee ja interneti vahendusel, Facebookist, haigla kodulehelt ja infovoldikutest.

Autori andmed: Johanna Kraas, MSc (õendusteadus), johanna.kraas@gmail.com

Magistritöö juhendaja: Janne Kommusaar, MSc (õendusteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis DSpace'is:

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/70833/Johanna_Kraas_MA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Anastassia Org

Taust ja uurimisprobleem. Tervishoiuteenuste, sh õendusabi ja hoolduse, järjepidevus ning selle tagamine on tänapäeval endiselt aktuaalne, vaatamata sellele, et järjepidevuse puudumisega seotud probleeme on teadvustatud juba pikemat aega. Nii riiklikud õigusaktid kui rahvusvahelised juhendid suunavad tervishoiuteenuse osutajate tähelepanu tervishoiuteenuste järjepidevuse tagamise olulisusele. Olukorras, kui eakas patsient ei ole võimeline enda eest seisma, on tähtis patsiendi haiglast väljakirjutamisel ja edasiste tegevuste planeerimisel kaasata patsiendi lähedasi, kes on hapra eaka patsiendi usaldusisikud.

Eesmärk. Kirjeldada iseseisval statsionaarsel õendusabiteenusel viibinud patsientide lähedaste hinnanguid tervishoiuteenuste järjepidevusele, leida võimalikke erinevusi hinnangutes uuritavate taustaandmete alusel ning seoseid patsiendi lähedaste poolt õendusabi järjepidevusele antud hinnangutes.

Materjal ja meetodid. Andmed koguti ajavahemikul 01.07.2018–31.10.2019 kuues Eesti haiglas (ühes piirkondlikus, ühes kesk- ja neljas maakonnahaiglas) Hadjistavropoulos jt poolt välja töötatud hindamisinstrumendiga Patient Continuity of Care Questionnaire (PCCQ). Analüüsiti 196 ankeeti (vastamismäär 73%). Andmete analüüsiks kasutati SPSS Statistics 26 ning Microsoft Office Excel programme. Analüüsimeetodina kasutati kirjeldavat statistikat, hii-ruut testi, dispersioonanalüüsi, Spearmani korrelatsioonanalüüsi ja deduktiivset sisuanalüüsi.

Tulemused ja järeldused. Uurimistöö tulemustest selgus, et iseseisva statsionaarse õendusabi osakonnas viibinud patsientide lähedased olid rahul informatsiooniga ravimite, diagnoosi ning võimalike tüsistuste kohta, usaldasid tervishoiutöötajaid ning olid veendunud, et dokumentatsiooni haldamine on korras. Puudust tunti õppematerjalide, tugirühmade ja /või ühiskondlike organisatsioonide infost, toitumisalastest soovitustest patsiendile ja järeldravi kava koostamises osalemisest. Kõige kõrgemalt hinnati inimestevahelisi suhteid. Esinesid mõningad erinevused meeste ja naiste, koos ja eraldi elavate lähedaste, samuti tööl käivate ja mitte töötavate ning kesk- ja kõrgharidusega uuritavate hinnangutes. Kõrgem usaldus tervishoiutöötajate suhtes oli seotud tajutud tervishoiutöötajate informeeritusega patsiendi hetkeseisundist ning võimalusega rääkida tervishoiutöötajatega ja neile küsimusi esitama.

Autori andmed: Anastassia Org, MSc (õendusteadus), anastassia.org@gmail.com

Magistritöö juhendajad: Anna Vesper, MA (organisatsioonikäitumine), Merle Seera, MSc (õendusteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace 'is:

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/70823/Anastassia_Org_MA_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kaire Kutsar

Taust ja uurimisprobleem. Patsiendiohutuse kultuur tuleneb tervishoiuasutuse ja üksuse meeskonna liikmete ühistest arusaamadest, väärtustest ja normidest seoses tavadega, mis otseselt või kaudselt mõjutavad patsiendiohutust. Tervishoiuteenuse osutamisega seotud välditavat tervisekahju kogeb lubamatult suur arv haiglaravi vajavatest patsientidest ning suurima tervishoiutöötajate grupina haiglakeskkonnas lasub just õdedel vastutus märgata võimalikke riske ning neile reageerida.

Eesmärk. Kirjeldada Eesti piirkondlikes haiglates töötavate õdede hinnanguid patsiendiohutuse kultuurile oma üksuses ja kogu organisatsioonis, selgitada seoseid hinnangute vahel ning hinnangute seoseid õdede taustamuutujatega.

Materjal ja meetodid. Andmeid koguti anonüümse elektroonse küsimustikuga ajavahemikus 07. september kuni 30. november 2020. Uuritavateks olid uurimisperiodil Eesti piirkondlikes haiglates töötavad õendusjuhid, õed ja abiõed (N = 3331) ning lõplikuks valimiks kujunes 5% uuritavast populatsioonist ehk 151 uuritavat. Andmeid analüüsiti statistiliselt, kasutades kirjeldavat statistikat, Spearmani korrelatsioonianalüüsi ja Fisheri täpset testi.

Tulemused. Tulemustest selgub, et 90,7% uuritavatest hindasid üldist patsiendiohutust üksuses heaks või väga heaks. Üksuses töötati ühtse ja tugeva meeskonnana ja väärtustati üksteise aitamist. Personal väärtustas patsiendiohutusjuhtumitest õppimist, kuid siiski vajab juhtidelt enam nii vaimset kui ka emotsionaalset tuge ja julgustust patsiendiohutusjuhtumitest teavitamisel, kartmata negatiivseid tagajärgi. Patsiendiohutusjuhtumitest teavitamise osas leidis 49,7% uuritavatest, et tehtud vigu kasutatakse nende vastu ning 48,3% uuritavate arvates puudus tugi vea teinud personali nõustamiseks. Olulised seosed ilmsid meeskonnatöö ja patsiendiohutusele antud hinnangute vahel ning tugevas ja ühtses meeskonnas keskenduti patsiendiohutusjuhtumi menetlemisel õppimisele, mitte vea teinud isiku süüdistamisele. Üksuses informeeriti personali patsiendiohutusjuhtumitest ja arutati, kuidas korduvaid juhtumeid ennetada. Hinnangud patsiendiohutusele erinesid tööstaažist tulenevalt, väiksema tööstaažiga uuritavad hindasid patsiendiohutust üksuses kõrgemaks kui suurema tööstaažiga uuritavad.

Järeldused. Tuginedes uurimistöö tulemustele võib väita, et üksustes tegeletakse patsiendiohutuse parendamisega, patsiendiohutuse kultuuri arendamiseks haiglates on vajalik enam tähelepanu pöörata aruandlus- ja õppimiskultuurile ning juhtkonna toetusele.

Autori andmed: Kaire Kutsar, MSc (õendusteadus), kaire84@gmail.com

Magistritöö juhendajad: Ere Uibu, MSc (õendusteadus), Tiina Freimann, PhD (arstiteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace'is:

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/72325/MA_Kaire_Kutsar_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Heli Veber

Taust ja uurimisprobleem. Puudulik valukäsitlus mõjutab haiglas viibimise aega ja patsiendi rahulolu teenuse ning elukvaliteediga. Sageli eelistatakse valu leevendamisel kasutada farmakoloogilisi meetodeid. Samas on mittefarmakoloogilised meetodid teaduslikult tõestatud efektiivsed, ohutud, kulutõhusad ning sobivad kasutada nõrga ja mõõduka tugevusega valu korral iseseisvalt või lisaks ravimitele. Mittefarmakoloogiliste meetodite kasutamist õenduspraktikas võivad mõjutada mitmed tegurid, näiteks hoiakud, teadmiste puudumine, ajapuudus, suur töökoormus.

Eesmärk. Kirjeldada kirurgiaosakonnas töötavate õdede hoiakuid mittefarmakoloogilise ägeda valu käsitluse suhtes, mittefarmakoloogiliste meetodite kasutamist tavapraktikas ning välja selgitada meetodite kasutamist mõjutavad tegurid.

Materjal ja meetodid. Uuritavateks olid nelja keskhaigla ja kahe regionaalhaigla kirurgiaosakondades töötavad 72 õde. Andmeid koguti ajavahemikul 01.04.-31.05.2020 ja 1.09.-30.09.2020 LimeSurvey veebikeskkonnas asuva küsimustikuga. Andmete analüüsiks kasutati statistikaprogrammi STATA 14. Andmed analüüsiti, kasutades kirjeldavat ja analüüsivat statistikat. Statistilise olulisuse piiriks seati $p < 0,05$.

Tulemused. Tulemustest selgus, et üle poole uurimistöös osalenud õdedest pidas valu leevendamist mittefarmakoloogiliste meetoditega oluliseks. Valu leevendamiseks enim kasutatud meetodid olid kognitiiv-käitumuslikud lähenemised: ettevalmistava info andmine, positiivsuse kujundamine, tähelepanu kõrvalejuhtimine ja lõdvestumine ning mugava keskkonna loomine: palatis sobiva temperatuuri ja värske õhu tagamine ning müra vähendamine. Õdede hinnangul mõjutab mittefarmakoloogiliste meetodite kasutamist ajapuudus, arsti/valuravimeeskonna korralduste puudumine, suur töökoormus, vähesed teadmised, juhendite puudumine ja patsientide eelistus saada farmakoloogilist ravi. Mittefarmakoloogiliste meetodite kohta koolitusi saanud õded kasutasid koolitustel mitteosalenutega võrreldes enam mittefarmakoloogilisi meetodeid, nagu kognitiiv-käitumusliku meetodi puhul kujutlemine ja lõdvestumine; füüsilise meetodi puhul positsioneerimine; emotsionaalse meetodi puhul kohalolek ja puudutamine, mugava keskkonna loomine ja patsiendi/lähedase kaasamine.

Järeldused. Õdede hoiakud mittefarmakoloogiliste meetodite kasutamise osas on positiivsed. Kognitiiv-käitumuslikud meetodid ja patsiendile keskkonna loomine on enim kasutatud meetmed. Mittefarmakoloogiliste meetodite rakendamist mõjutavad erinevad tegurid ja võib märgata tendentsi, et neid meetodeid käsitlenud koolitustel osalenud õded kasutavad meetodeid ka tavapraktikas rohkem. Seetõttu tuleks valukoolitustel rõhutada mittefarmakoloogiliste meetodite kasutamise olulisust.

Autori andmed: Heli Veber, MSc (õendusteadus), heli.veber@gmail.com

Magistritöö juhendajad: Ulla Raid, MSc (terviseeadused), Airin Treiman-Kiveste, MSc (õendusteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace'is:

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/72430/MA_Heli_Veber_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Barbara Tauts

Taust ja uurimisprobleem. Varasematest uurimistöödest on selgunud, et õdedel on täiendava meditsiini alaselts vähe teadmisi, see omakorda mõjutab õdede täiendava meditsiini käsitlemist patsientidega ning õdede suhtumist patsientide täiendava meditsiini kasutamisse. Sellest tulenevalt ei ole õded alati valmis patsientidega täiendavast meditsiinist rääkima ja patsiendid jäävad õdede poolt sellekohaselt nõustamata. Aga ka patsiendid ei räägi oma täiendava meditsiini kasutamisest ning tihti varjavad seda, seetõttu on oht, et patsiendid kasutavad neile mittesobivaid täiendava meditsiini meetodeid, mis võivad mõjutada tavapärase vähiravi efektiivsust ja mõjutada patsiendiohutust.

Eesmärk. Kirjeldada hematoloogia-onkoloogia kliinikus töötavate õdede kogemust käsitleda patsientidega täiendavat meditsiini ning õdede täiendava meditsiini alast infovajadust.

Materjal ja meetodid. Uurimistöö oli empiiriline, kirjeldav ja kvalitatiivne. Uuritavateks olid üheksa SA Tartu Ülikooli Kliinikumi hematoloogia-onkoloogia kliinikus töötavat õde. Andmete kogumine toimus 1. august 2019 – 31. detsember 2019 ning selleks kasutati poolstruktureeritud intervjuud. Intervjuud lindistati, transkribeeriti ning analüüsiti kasutades induktiivset sisuanalüüsi meetodit.

Tulemused. Uurimistöö tulemustest selgus, et õdede kogemus täiendava meditsiini käsitleluses on vähenenud. Õdede ja patsientide suhtlust täiendavast meditsiinist alustavad pigem patsiendid, kes on sellekohase info saanud madala usaldusväarsusega allikatest ning leidnud iseseisvalt endale täiendava meditsiini meetodid, mida nad soovivad proovida. Õded aga on täiendava meditsiini käsitleluses ebakindlad ning neil puuduvad vajalikud teadmised ja tõendus põhine info täiendavast meditsiinist, et patsiendile nõu anda.

Järeldused. Õded tunnetavad suurt infovajadust täiendavast meditsiinist nii toidulisandite, kui ka erinevate täiendava meditsiini meetodite koos- ja kõrvaltoimete kohta koos tavaraviga. Samuti vajavad õded ühtset infot täiendava meditsiini meetodite kohta, mis oleks arstide poolt aktsepteeritud.

Autori andmed: Barbara Tauts, MSc (õendusteadus), barbara.tauts@gmail.com

Magistritöö juhendajad: Elina Mürsepp, MSc (õendusteadus), Airin Treiman-Kiveste, MSc (õendusteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis DSpace'is:

https://dSPACE.ut.ee/bitstream/handle/10062/72264/MA_Barbara_Tauts_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Anneli Pärn

Taust ja uurimisprobleem. Tõenduspõhise teabe kasutamine praktikas on oluline, et tagada kvaliteetne õendusabi. On teada, et uurimistulemusi avaldatakse pidevalt, kuid nende rakendamist mõjutavad erinevad tegurid. Kuna kõigil Eestis töötavatel õdedel ei ole kaasaja nõudmistele vastavat kõrgharidust ning uurimistulemuste rakendamist igapäevatoos võib mõjutada töökeskkond, siis ülevaate saamiseks tõenduspõhise teabe rakendamist mõjutavatest teguritest on vajalik koguda andmeid erinevatest tervishoiuasutustest. Eestis on varem samal teemal uurimistöö tehtud Tartu Ülikooli Kliinikumis.

Eesmärk. Kirjeldada uurimistulemuste praktikasse rakendamise mõjutegureid keskhaiglates töötavate õdede vaatekohast ning selgitada seoseid õdede vaatekohtade ja taustamuutujate vahel.

Materjal ja meetodid. Uurimistöö üldkogumi moodustasid keskhaiglates töötavad õed (N = 1701), kellest küsimustiku täitsid 212 (vastamismäär 12,5%). Andmed koguti perioodil 15. märts – 31. oktoober 2020 takistuste skaalaga – The BARRIERS to research Utilization Scale. Arvandmed analüüsiti statistiliselt kasutades andmetöötlusprogrammi STATA 14.0. Andmete analüüsimeetoditena kasutati kirjeldavat statistikat, t-testi ja dispersioonanalüüsi ANOVA. Avatud lõpuga küsimustele antud vastuseid analüüsiti deduktiivse sisuanalüüsi meetodil.

Tulemused. Suurimaks tõenduspõhise teabe rakendamist mõjutavaks teguriks peetakse teadmatust uurimistöödest, mis võib olla põhjustatud õdede vähesest oskusest otsida ja hinnata tõenduspõhist teavet. Sellele järgneb ajapuudus uurimistööde lugemiseks ja uute ideede elluviimiseks. Neid tegureid hindasid enam takistavateks kõrgharidusega õed ja õendusjuhid. Soodustavate teguritena nimetasid uuritavad juhtkonna toetust ja koostööd teiste tervishoiutöötajatega, õdede teadlikkuse tõstmist uurimistöödest, optimaalset töökorraldust ning uurimistulemuste rakendatavust.

Järeldused. Käesoleva uurimistöö tulemused on olulised õendusjuhtidele õdede täiendkoolituste planeerimisel. Oluline on parendada õdede teadmisi uurimistöödest ja nende kättesaadavusest ning uurimistulemuste rakendamise vajadusest praktikas. Samuti tuleks senisest enam õdesid kaasata uurimistegevusse. Tõenduspõhise teabe rakendamine õenduses peaks olema igapäevase praktika põhiosa ning teabe leidmine tuleks teha õdedele võimalikult lihtsaks ja käepäraseks.

Autori andmed: Anneli Pärn, MSc (õendusteadus), parnanneli@gmail.com

Magistritöö juhendajad: Kadri Piir, MSc (õendusteadus), Ere Uibu, MSc (õendusteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace:

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/72262/MA_Anneli_Parn_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Taivi Mutso

Taust ja uurimisprobleem. Intensiivraviosakonna voodikohtade arv on piiratud ressursid ning tervishoiusüsteemile kulukas. Samas on teada, et intensiivravi vajavate patsientide arv kasvab ning seetõttu viiakse üha enam patsiente üle aktiivraviosakonda, mõnikord ka ülemäära vara. Patsiendi intensiivravijärgse perioodi edukas ja jätkusuutlik kulg sõltub paljus aktiivraviosakonna õdede poolt osutatavast õendusabist. Maailmas tehtud uurimistöödest on selgunud, et mõnikord napib neil õdedel vajalikke teadmisi ja oskusi, ning et esineb ka probleeme intensiivravi- ja aktiivraviosakondade vahelises suhtlemises. Selleks, et tagada kvaliteetne intensiivravijärgne õendusabi, sealhulgas patsiendihutus, tuleb ka Eestis uurida, millised on aktiivraviosakondade õdede kogemused intensiivravijärgse õendusabi osutamisel. Õdede vahetud kogemused aitavad mõista õendusabi praegust korraldust, õdede võimalikku koolitus- ja õendusabi parendamise vajadusi.

Eesmärk. Kirjeldada aktiivraviosakondade õdede kogemusi intensiivravijärgse õendusabi osutamisel.

Materjal ja meetodid. Uurimistöö andmeid koguti perioodil september 2020 kuni aprill 2021 avatud individuaalintervjuudega. Uuritavateks olid kümme õde Eesti piirkondlike haiglate aktiivraviosakondadest. Intervjuud salvestati ja transkribeeriti veebipõhise programmi abil. Andmete analüüsimisel kasutati induktiivset sisuanalüüsi meetodit ning MAXQDA tarkvara. Analüüsi tulemusena moodustus 13 alakategooriat ning neli ülakategooriat, mis kirjeldavad uuritavate kogemusi intensiivravijärgse õendusabi osutamise

Tulemused. Uurimistöö tulemustest selgub, et intensiivraviosakonnast patsiendi saabumisel suureneb õdede töökoormus märgatavalt. Patsiendid vajavad aktiveerimist ja lisatähelepanu, neil võib esineda neelamishäireid, teadvusehäireid ning nad on voodikesksed. Koostöö intensiivraviosakonnaga on õdede sõnul hea, kuid parendamist vajab osakonnasisene meeskonnatöö. Õded vajavad intensiivravijärgse õendusabi osutamiseks vajalike pädevuste tagamiseks ja arendamiseks spetsiifilisemaid koolitusi ning rohkem praktilisi töökogemusi. Töövahendite- ning ruumipuudus muudab intensiivravijärgse õendusabi osutamise keeruliseks.

Järeldused. Tulemustele tuginedes võib öelda, et intensiivravijärgse õendusabi korraldamine vajab enam juhtide tähelepanu ja rohkem ressursse, et tagada selle aktsepteeritud kvaliteet ja patsientide edukas tervenemine.

Autori andmed: Taivi Mutso, MSc (õendusteadus), taivi.mutso@kliinikum.ee, taivimutso@gmail.com
Magistritöö juhendajad: Ere Uibu, MSc (õendusteadus), Tiina Freimann, PhD (arstiteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis [Dspace](#) alates 01.06.2022.

Kerli Kurg

Taust ja uurimisprobleem. Elanikkonna vananemisega kaasnevad demograafilised muutused, mistõttu tuleb pöörata tähelepanu eakate heaolule ning parendada nende tervist läbi tervisedenduslike sekkumiste. Tervisedendamine vanemas eas pakub neile võimaluse säilitada iseseisvuse, füüsilise, vaimse ja sotsiaalse tervise. Eluiga on tõusnud ja eakad soovivad võimalikult kaua enda kodus elada, mistõttu on oluline üksi elavatele eakatele pakkuda konkreetseid nõuandeid spetsialistide poolt. Maapiirkondades ei ole teenused nii kättesaadavad, kui linnades ning tuginedes varasematele uuringutele, tunnevad maakondades elavad eakad ennast rohkem üksikutena.

Eesmärk. Kirjeldada Tartumaa üksinda kodus elevate eakate tervisedenduslike sekkumiste vajadusi.

Materjal ja meetodika. Uuritavateks olid Kallaste Perearst OÜ, Rannu Perearstikeskus OÜ ja Rõngu Perearstikeskuse nimistusse kuuluvad eakad patsiendid (n=16), kes olid vabatahtlikult uurimistöös osalema, elasid üksi oma kodus ja rääkisid eesti keelt. Andmeid koguti poolstruktureeritud individuaalse intervjuuga ajavahemikus august kuni oktoober 2020 ning intervjuud viidi läbi uuritavatele sobivas keskkonnas. Andmeid analüüsiti induktiivse sisuanalüüsi meetodil.

Tulemused. Uurimistulemustest selgus, et kõige enam vajavad eakad korraldatud tegevusi üksinduse leevendamiseks, suuremat tähelepanu omavalitsuse ja sotsiaaltöötaja poolt, organiseeritud transporditeenuseid ja sotsiaalset kaasatust.

Järeldused. Eakate heaolus mängib olulist rolli teenuste kättesaadavus nende kodukohas, mille vajakajäämised mõjutavad oluliselt eakate heaolu ja soodustavad ühiskonnast kõrvale jäämist.

Autori andmed: Kerli Kurg, MSc (õendusteadus), kerlikurg1@gmail.com

Magistritöö juhendajad: Airin Treiman-Kiveste, MSc (õendusteadus), Merle Varik, MSW (sotsiaaltöö)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace:

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/72402/MA_Kerli_Kurg_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ilona Berzinja

Taust ja uurimisprobleem. Eutanaasia teema pälvib järjest enam tähelepanu ning muutub aktuaalsemaks nii mujal maailmas kui ka Eestis. Eestis ei ole uuritud õdede arvamust eutanaasia suhtes, kuid vaadeldes riike, kus eutanaasia on juba seadustatud, siis seal on õdedel väga tähtis osa eutanaasia protsessis. Kanadas võivad spetsiaalset õpet läbinud õed välja kirjutada ja manustada eutanaasia ravimeid. Belgias ja Hollandis, kus eutanaasia on seadustatud olnud pea 20 aastat, on õdedel selle teostamise protsessis oma osa, nad kuulavad, suunavad ja toetavad patsiente, kolleege ja patsientide lähedasi.

Eesmärk. Kirjeldada Lõuna-Eestis töötavate õdede hoiakud eutanaasia suhtes ja selgitada välja seosed hoiakute ja taustategurite vahel.

Materjal ja meetodid. Andmeid koguti eelnevalt valideeritud küsimustiku abil, mille töötas välja A. Terkamo-Moisio. Küsitlus viidi läbi ajavahemikus juulist oktoobrini 2020. aastal ning sellele vastas 160 õde. Andmete analüüsiks kasutati programme STATA 14.2 ja Microsoft Excel. Tulemuste esitlemiseks kasutati kirjeldavat statistikat ning andmete analüüsiks logistilist regressiooni.

Tulemused ja järeldused. Uurimistöö tulemustest selgus, et alla poole vastanud õdedest, 160st õest 70 (43,8%) arvasid, et neil on piisavalt teadmisi, et osaleda eutanaasiateemalistes aruteludes, ning 60 õde (37,5%) arvas, et neil ei ole selleks piisavalt teadmisi. Enamik õdesid (83,1%) nõustus, et eutanaasia on humanne viis haige inimese abistamiseks, ning 145 õe (90,6%) arvates peaks inimesel olema õigus otsustada oma surma üle. Eutanaasia legaliseerimine Eestis on tulevikus tõenäoline 115 õe (71,8%) arvates, kuid 95 õe (59,3%) arvates on selle keelamise põhjuseks võimalik väärkasutus. Valdav osa õdesid (83,1%) esitaksid teatud olukordades ise eutanaasia soovi. Suurem osa õdesid (88,1%) arvas, et kannatuste hindamisel on vaimne ja füüsiline kannatus võrdselt olulised. Taustategurid, mille tõttu oli õdedel suurem tõenäosus eutanaasiat mitte pooldada, olid religiooni järgimine ja lõpetamata õendusalane rakenduskõrgharidus.

Autori andmed: Ilona Berzinja, MSc (õendusteadus), berzinja.ilona@gmail.com

Magistritöö juhendaja: Anne Vahtramäe, MD, MSc (õendusteadus), Evelyn Evert, MSc (õendusteadus)

Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace: https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/72347/MA_Ilona_Berzinja_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kerli Hiimäe

Taust ja uurimisprobleem. Lapse kaotanud lastevanemate kogemusi leina ajal lasteintensiivravi osakonnas ei ole Eestis varasemalt uuritud. Lastevanemate toetamine nende leinas sõltub suurel määral tervishoiutöötajate pädevusest, kuid selleks, et pakutav abi oleks asjakohane, on vaja teada, millised on vanemate ootused ja vajadused pakutava toetuse osas.

Eesmärk. Kirjeldada lapse kaotanud lastevanemate kogemusi leina ajal lasteintensiivravi osakonna personalilt saadud toetuse ning sellega seotud vajaduste ja ootustega.

Materjal ja meetodid. Uurimistöõ on empiiriline, kvalitatiivne ja kirjeldav. Uuritavateks olid lastevanemad, kelle laps oli surnud 6 kuni 18 kuud enne uurimistõõsse kutsumise aega, ajavahemikul september 2018 kuni september 2019 SA Tallinna Lastehaigla anestezioloogia-intensiivraviosakonnas või SA Tartu Ülikooli Kliinikumi lasteintensiivravi osakonnas. Uurimistõõs osales kuus lapsevanemat, kellega viidi intervjuerimine läbi ajavahemikul juuni – oktoober 2020. Intervjuud lindistati, transkribeeriti ning analüüsiti induktiivse sisuanalüüsi teel.

Tulemused ja järeldused. Uurimistöõ tulemustest selgus, et lastevanemad kogesid toetavana personalipoolset arusaadava informatsiooni edastamist, personali koostöövalmidust ja empaatiat ning lastevanemate kaasamist hooldusprotsessi. Oluliseks peeti informatsiooni jagamist võimaliku abi kohta nii suuliselt kui kirjalikult. Lastevanematele oli tähtis, et personal arvestaks nende vajaduste ja individuaalsete soovidega, oleks loodud võimalus erialaspetsialistide kaasamiseks ning lapse mälestuse jäädvustamiseks. Mittetoetava kogemusena kirjeldasid vanemad personali ebaprofessionaalset käitumist ning informatsiooniga seotud puudujääke. Uurimistõõst selgus, et lastevanemad ootavad personalilt hoolivat käitumist, juhendamist ja kaastunde väljendamist.

Autori andmed: Kerli Hiimäe, MSc (õendusteadus), kerli.hiimae@gmail.com

Magistritöö juhendaja: Jekaterina Šteinmiller, PhD (terviseeadus), Gerli Usberg, MSc (õendusteadus), Mari-Liis Ilmoja, MD (arstiteadus)

*Töö täisversioon on kättesaadav Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace:
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/72393/MA_Kerli_Hiimae_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y*